

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre ----- 6 korona — fillér
 Félévre ----- 3 " —
 Negyedévre ----- 1 " 50
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
 Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő
THORY ENDRE.
 A lap kiadója:
„PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb a „Pázmány-sajtó” címűre küldendők, (Rákóczy utca 25. sz.)
 Hirdetések jutányos árban vételnek fel
 Nyitólór sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

A „Pázmány-sajtó” átköltözött.

A Pázmány-Sajtó eddigi Deák-téri helyiségéből a **Rákóczy** (régii Templom-utca, a püspöki kert végében) **utca 25. számú házba** költözött át.

Akinek tehát ezután a **Pázmány-Sajtóban**, vagy lapunk **szerkesztőségében** lesz dolga, a jelzett szám alatt sziveskedjék keresni.

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ” régi helyisége (**Deák-tér 19.**) január 1-től kiadó.

Mélyentisztelt közönség!

Tizenegy éves pályafutás áll lapunk háta mellett. Tizenegy évvel ezelőtt lángolt fel jobbaink szívében a lelkesedés, hogy az országosan elharapózott, a nép megméltetésére irányult sajtótörekvésekkel szemben városunkban is legyen egy organum, mely megmutassa a közönségnek azon irányelveket, melyeknek a társadalom vezérfonalát kell képezniök, ha pusztulni nem akar.

A rosir irányu sajtó olyan, mint a lassanölő mérég. Észrevétlenül, kezdetben tartózkodva hizelgi be magát a közönség szívébe, mikor aztán talaj van lábai alatt, merészen hinti a korrupció magvait, végre zsarnokká válik az ember felett, aki mintegy öntudatlanul esett hatalmába. S ime már vele érez, vele gondolkodik, vele cselekszik, elveit ért tüzbe menni kész. Az anarchiának nincsenek biztosabb előharcosai mint azok a zuglagok, melyek csak azért öltik magukra a morál vagy a hazafiság köntösét, hogy alkalomadtán annál mélyebben sárba ránthassák, természetesen magokkal ragadva a mélyentisztelt olvasóközönséget is.

A mi jelszavunk kezdettől fogva: vallás és hazafiság; főtörekvésünk a lélek művelése volt. Hétről-hétre itt is, amott is rámutattunk ama veszélyekre, melyek fenyegetik a magyar nép erkölcsi életét, melyek létfenntartásának érdekei ellen intéznek támadást.

Az igazságot úgy helyi mint országos kérdésekben ki mertük mondani tekintet nélkül arra, hogy beverik-e érte a fejünket vagy nem. Tagadhatatlan, sok keserűség fakadt a nyomán, de nekünk sem klikkeknek, sem egyeseknek, hanem vezérelvünk a közügynek szolgálatot tenni. *Mi mindig a közönség*

érdekeivel azonosítottuk magunkat és fogjuk ezután is. Ez az oka, hogy úgy városunkban mint vármegyénkben, sőt az ország távolabbi vidékein is méltányolni tudják törekvéseinket és szavunknak olyan sulya van, minőt minden tisztességes sajtóorganum méltán igényelhet.

Régi jelszavunkkal: vallás és hazafiság, megyünk küzdelemben most is a tizenkettedik év kezdetén. Kérjük önöket, támogassanak nehéz, de háladatos munkánkban. Támogassanak anyagilag, aki képes reá, szellemileg is. Katholikus lapnak nagyon nehéz existálni a mai elrontott világban, épen azért van szükség a katolikus közönség önzetlen és lelkes támogatására. Terjessze ezt a lapot, akinek módjában van, hasznos szolgálatot tesz nemcsak nekünk, de főleg azoknak, kiknek körében meghonosítja. Isten áldása legyen törekvéseinken és a nagyközönségen.

Szatmár, 1902. deczember 24.

A „Heti Szemle” szerkesztősége.

Karácsony ünnepén.

A gyermek öröme, a család boldogsága. Talán még a legszerencsétlenebb ember szívének is hoz ez a szép ünnep néhány örömtelt percet: vigaszt, balsamot a multra, reményt a jövőre. Alig lehet oly

TÁRCZA.

Karácsony-éji hangulatok.

Irta: **Karenovics József.**

Egyedül, szomorúan ültem karácsony éjjelén kis szobácskámban. Az első karácsony idegenben, elszakadva a szülei háztól. Szobácskám csak a kályha tüze világította meg; minnek lámpa? — Gondolataim a nélkül is megtalálják a multba visszavivő utat.

Eszembe jutott, mikor régen-régen ott álltam az ablaknál és néztem, merően néztem föl a csillagos égre avval a szent hittal, hogy majd onnan leszáll most egy fényes szárnyu angyal csillogó karácsonyfával és meghozza boldogságomat.

Mert valóban boldogságot hozott. Oly szent örömet, a milyent az élet többé nem is nyújt. — Én azt hiszem, mikor az a gyermek a hívó csengetyű szavára belép és megpillantja a gyertyafényben csillogó szép karácsonyfát, melyet a Jézuska hozott, ez izelítő a tiszta léleknek a mennyei fényes boldogságból.

Felejthetetlen szép pillanatok ezek! Elmulnak, vissza többé nem jönnek. Az első keserű csalódás, mi a lelket e földön éri, hogy azt a

szép fát nem a Jézuska hozza, nem is ő küldi el valamelyik angyalával; hiába álltunk ott az ablaknál, nem láttunk volna fényes szárnyu angyalt csillogó karácsonyfával!

Jól esett e kis elmerengés. — Mi maradt meg mindebből! — Lehangoztam éreztem magam.

Tovább fonogattam a mult szálait. Eszembe jutott, hogy nagyon kis diák koromban olvastam valahol Hoffmannál vagy Höckernél, hogy a svéd paraszt kiment karácsony éjjelén az udvarára és morzsákat hintett a madaraknak, hadd örüljenek ők is e szent éjszakán. Emlékszem, én is kimentem ez éjjelen az udvarra és hintettem morzsákat a szegény verebeknek, hogy ők is örüljenek.

No hát ezt megtehetem itt is. Találtam valamelyik szekrényemben egy kis száraz kiflit, kimentem az udvarra és széthintettem annak morzsáit. — Szép, tiszta fagyos éjjel volt künn, valódi karácsony-éj. — Leverten jöttem be s izgatottan járkáltam föl s alá szobácskámban. Hát miért is kellett most ily egyedül, elhagyottan megérnem a szent karácsonyt! Elégedetlen voltam és zugolódtam. — Letültem az asztalom mellé, fejemet karomra hajtva, talán bizony kissé könnyeztem is.

Harangszó hallatszott. Mi ez? Már fél

tizenkettő. Ugy látszik, elaludtam. Éjfél misére hív a harang.

E harangszó eszembe hozta megint az otthont. Ilyenkor az oly jól eltöltött este után, elmentünk valamennyien az éjfél misére. Künn fagyos téli táj, csillagos tiszta ég. Gondolataim elszálltak ilyenkor Betlehembe, hol künn, talán éppen ilyen fagyos, hideg éjjelen, egy istállóban pihent jászolba fektetve, pólyába takarva a világ Üdve, a kis Jézus.

Elhatároztam, hogy elmegyek itt is az éjfél misére. Elindultam a szomszéd falu temploma felé; de ez ut alatt nem volt meg keblemben az a régi ünnepélyes hangulat, az a sejtelmes szent érzés, hanem igenis, e helyett a zugolódság hangulata, az elégedetlenség érzete.

Ott a kis falusi templomban ép a jászol előtt leültem egy padra. Letérdeltem, imádkozni akartam, nem tudtam. A choruson fölzengett az ének:

Dicsőség menyben az Istennek!

Békeség földön az embernek!

Békeség? Oh csak a szívembe meg volna az a szent békeség, a mely ez éjjel máskor ünnepélyesen lelkembe szállt, hogy ismét oly buzgó áhitattal imádkozhatnám.

*

elfásult kebel, melyben magasztosabb érzelmek ne ébrednének ama jászol mellett, honnan az emberiség ideiglenes és örök boldogságának fénysugarai löveltek elő.

„Boldogság!!!.. Ideiglenes!!.. Utólérhetetlen fogalom. Ilyen talán nem is létezik?.. Rang, méltóság, hatalom, pénz, vagy mi adja meg?.. Azt hiszi a világ, hogy ahol ezek megvannak, nem hiányzik semmi. Nem úgy van. Rang és méltóság!!.. Azok letrájának minden egyes foka szédítő ürt hagy maga után és aki legmagasabbra emelkedett, rendszerint legközelebb van a föld sarához. A hatalom gyilkosa a lelkiismeretnek. Nagy botlások és igaztalanságok bünei, a visszaélések vagy a zsarnoki önkény fulánkjai leskelődnek nyomában, melyek felszaggatják a lélek mesterségesen elaltatott zsilipeit épen akkor, midőn legtöbb nyugalomra volna szüksége. Aki a pénz rabigájába hajította szerencsétlen fejét, ez üzi, hajtja mint a szélverte száraz levelet. Démoni kapzsiságának nincsen határa. Nálánál nyomorultabb ember aligha lehet a föld kerekén. Olyan a társadalomban mint az ölyv a szárnyasok között. Száguld a vértócsák után, melyeknek minden cseppje visszaszáll reá, s nem hagy egy pillanatnyi békét szívének.

Ne gondolja tehát senki, hogy ott boldogság vagyon. A rang, a hatalom, a méltóság, a kincsek olyan teher, melylyel százezrek közül talán egy se tud úgy élni, hogy lelkiismerete szavának, annak a földi kinzó ítélőbirónak, csak annyira, amennyire is eleget tegyen. Sokan azt mondják, hogy az a bíró elhallgat követeléseivel és akkor teljes a siker. Ne higye senki, másat igen, de Istenen kívül még ezt az egyet,

— önmagát megcsalni nem tudja. Lélektani igazság, mely elől nincsen kitérés.

Az a felelősség, melylyel első sorban Istennek, azután az emberiségnek, szűkebb körben a társadalomnak tartozik, oly ólomsúlylyal nehezül vállalira, hogy roskadozik alatta az egész alkotmány. A rang a méltóság, épen nem arra való, hogy csak neki csillogjon, hanem hogy fényt, melegséget, bizalmat, öntsön a társadalom azon rétegébe, melynek őt a véletlen, a szerencse, a műveltség, a lángész, a tudomány, végelemzésében Isten akarata feléje helyezte. A hatalom nem katonabagnétnak adatott, hogy rendre ledöfjük vele, aki a kezünk ügyébe kerül, hanem hogy nemesítsünk, gyógyítsuk a sebeket, öntsünk élet-erőt és lelkesedést azokba a tényezőkhöz, kik a társadalom lelki és szellemi tökének emelésére akarnak is, tudnak is jótékony hatást gyakorolni. A kincseket vissza kell juttatni azokhoz, akik — összehordták, vissza kell juttatni a munkás nép kezéhez, eltüntetni vele a nyomort, a szegénységet. Másként máglya lesz belőlök, melynek gyuananyagát a legkisebb szikra lánggra lobbantja.

Ne irigyelje tehát senki ezen a földön, ami irigylésre méltónak látszik. Csalóka fény, mint a délibáb. Legjobban irigylésre méltó azon ember, aki szorgalmas, sokszor verejtékes, de becsületos munkájával megszerzi magának és családjának azt a sovány kenyeret, melyre mindennap szüksége van és azután nyugodtan hajtja álomra fejét a tudattal, hogy: nem vétettem se Isten, se emberek ellen.

És ha van boldogság a földön, csakis itt van az igaz boldogság.

Csak itt, meg a vallás enyhítő vigaszában, mely azt diktálja, hogy odafent nincsen rang és kincskülönbség, — odafent nincsen alakoskodás, odafent nem lehet csalni hitvány pózolásal, ott az érdemeket meg tudják bírálni mértékök szerint.

Nem rangban, nem méltóságban, nem bíbor palástok közt, de szegény jászolban született a világ Üdvözítője, nemis selyem pamlagok alatt, hanem keresztfán halt meg. Tanuljunk tőle tünni és megvetni a világ hiúságait, viseljük nyugodtan az üldözést és szenvedéseket!! Mint a feszítsd meget kiáltott zsidók fejére úgy fog visszaszállani a méltatlanság azokra, kik ezen a földön nem az ő, hanem a társadalom javának előmozdítására szánt hatalmukkal, méltóságukkal, kincseikkel élni nem tudtak. Mi pedig majd ott megnyerjük munkáságunk és béketűrésünk érdemlett jutalmát.

Boldog ünnepeket.

A hét szentációja.

Egy nagyfontosságú esemény történt e héten, mely a monarchia mindkét államában bizonyára méltó meglepetést keltett. Reánk nézve különösen nagyfontossággal bír, a véderőjavaslatok ellen kifejtett aktió győzedelmét kell látnunk benne.

Krieghammer báró, a közös hadügyminiszter megbukott, s ő felsége már ki is nevezte utódját báró Pieltreich Henrik lovag, altábornagy személyében. Krieghammer a katonai követeléseknek merev előharczosa volt, ki előtt nem lebegett más érdek, mint előtérbe tolni és kielégíteni azokat a túlzott igényeket, melyeket a monarchia nagyhatalmi állásából kifolyólag szükségeseknek vélt. Hogy honnan teremti reá elő a megfelelő áldozatot pénzben és emberben, hogy mi lesz azokkal a családokkal, melyeknek köréből elragadják a munkaerőt, az előtte mel-

„Igyál pajtás! Vigan! Igyunk!” Megcsendültek a poharak, fölhangzott a zene, rekedt hangok daloltak. Folyt a tivornya.

„Fiuk, hanem...” — szól egy ifju.

„No mi a baj, te ujoncz czimbora?”

„Tudjátok, mi van ma?”

„No mi volna? — szerda vagy csütörtök, vagy hát mi?”

„Ma karácsony éjjele van!”

„Hát aztán. Annál inkább mulassunk, táncoljunk!”

„No de elég lenne már mégis ezen a szent éjszakán!”

„Ugyan hallgass már!” — Iszonyu nevetés tört ki. „Szent éjszaka! Ez is csak olyan éjszaka, mint a többi!”

„Hát hiszen utóvégre igaz” — szólott az ifju és beleénekelt a megkezdett nótába, hogy: Nincs menyország, se pokol...

Harangzugás hallatszott a néma éjben. Mintha a már-már elnémulni akaró lelkiismeret szólalna meg az ifjuban, föláll, hogy elég lesz, ő megy haza. Hahotára fakadtak mindannyian: gunyolódtak, hogy talán bizony az éjféli misére akar menni? No hát siessen, aztán térden csuszva menjen a jászolhoz, ott a helye! — Óriási kaczagás.

„Hát aztán hiszel te az egész mesében.”

„Dehogyan, dehogy, — hanem hát...”

„Hittél egykor benne, ugy-e, nem is olyan nagyon régen, te ujoncz?”

„Hagyjátok el! Jó éjszakát!”

„Még itt maradsz!” Nem engedték el; töltöttek neki bort, aztán itatták.

12 óra van. Ujra megszólaltak a harangok. Fölugrott az ifju, nem is köszönt senkinek és rohant ki az éjbe. Künn találkozott a templomba siető emberekkel. Futott előlük, mintha mindegyik a lelkiismerete volna. Egy órai czéltalan futkosás után haza ment, sötét szobácskájába. Bevetette magát egy székbe, sivrának, pusztának érezte a világot és legjobban önmagát. Visszaszálltak gondolatai az egykor oly szentül megült estékre és teljes mértékben érezte nyomorultságát.

Ej, hát mit is törődöm vele! Nincs Isten, az biztos; az egész csak mese.

Leült az ablakhoz és végtelenül boldogtalannak érezte magát. Hát mit is ér az egész rongy élet? Örökös küzdelem, néha egy kis dárídó, mely után még üresebb a szív. E miatt ugyan nem érdemes élni; megfogamzott benne e szent éjjelen az elhatározás, hogy eldobja magától ezt az életet. Vad kétségbeeséssel tekintett föl az égre. E perczen angyalokat lát onnan leszállani, félig álomban már bámulva néz föl, letérdel és áhitattal hallgatja a szent éneket:

Menyből az angyal

Lejött hozzátok,

Pásztorok!

Hogy Bethlehembe

Sietve menvén

Lássátok!

Ki énekel? Jámbor falusi nép. Körülnézek, kis templomban vagyok, a jászol előtt térdelek. Álom volt — és csodálatos szent békeség szállt szívembe. Tudtam ismét imádkozni buzgó áhitattal és mély hálával. Oh, mert most már beláttam, hogy senkinek kerek e világon nincs oka karácsony szent éjjelen szomorunak és elégedetlennek lennie, ki Istent hisz és a jászol

előtt buzgón imádkozhatik; egyedül csak az érezheti magát boldogtalannak, szerencsétlenül, ki e szent éjszakán nem tudja imádni a jászol előtt leborulva a kis Jézust.

Szent örömmel és békeséggel indultam haza. Gyönyörűbbnek tetszett előttem most az egész természet: a havas erdők, mezők; mily hangulatos minden! Föltámadt erősen lelkemben a sejtelmes vágy, oh, csak még egyszer avval a szent hittel tudnék fölneézni az égre, hogy egy fényes szárnyu angyal lehozza onnan boldogságomat! Föltekintettem a csillagos égre és föllekesülve, mintha láttam volna az angyalokat, kik nekem békeséget hoztak és kik az egész világon ezen szent éjszakán a jóakaratu embereknek békeséget hozni akarnak.

Szemeim elszakadva az égtől, körültekintenek a földön; ajkaim beszélni szeretnének, hogy meghallja az egész emberiség: Emberek, fölséges szép ünnep a karácsony! De ne legyen ez a karácsonyi ünneplés csak hangulat nálatok, csak csillogó hangulat, mely olyan, mint az a fényes zuzmara a fák ágain: szépen csillog, de csak ragyogjon a nap erősebben, elolvad az, semmivé lesz; érje e csillogó hangulatot a világi örömeök napsugara, eltűnik az, semmivé lesz. Legyen a karácsonyi ünneplés állandó, erős szent érzet, szent érzelem, mely vezessen el titeket, mindnyájotokat a bethlehemi istállóhoz, hol jászolba fektetve, pólyába takarva nyugszik a megtestesült Szeretet, a kis Jézus.

létkörülmény volt, melyet a katonai parancs-
szónak helyezett alá. Minél magasabb létszám,
ez volt jelszava. Kielégíteni azokat az aspira-
ciókat, melyekhez a hadsereg organizmusában a
magyar nemzetnek kétségbevonhatlan joga van,
neki se kedve se érve nem volt.

Ebben a körülményben rejlik indoka annak,
hogy bukásában nem kíséri a magyar nemzet
résztvéte, sőt bizonyos megkönnyebbülés, hogy
ne mondjuk, öröm észlelhető, mely ezzel a már
bevezetett tényre szemben feldobog a magyar
hazafiak szívében. Ezt az örömet fokozzák az
új hadügyminiszterrel elterjedt hírek, kit tekin-
tetten alkotmányos érzelmeire, elődje ellentétének
mondanak.

Fordulópontot jelent tehát ez a változás
a katonai kormányzat terén, fordulópontot a
nemzet életében, melyre a most már ott remél-
hető átalakulások rendkívüli előnyös behatást
volnának hivatva gyakorolni. Ha ez a változás
a nemzeti törekvések diadalát és érvényesülését,
a tulcsigázott katonai terhek érdekében működő
prés megakasztását vagy éppen tágitását idézné
elő, új aera kezdődne akkor a nemzet életében.
Remélni mindenesetre szabad és most inkább
mint valaha kell hangoztatni minden jó hazafi-
nak nemcsak a politikai, de a társadalmi életben
is azokat a vezérelveket, melyeknek a hadsereg-
gel szemben a magyar nemzet érzékenységének
megnyugtatóására döntő szerepük lehetne. Most
kell igazán a katonai, sokszor félreértett vagy
rosszul felfogott érdekekkel szembeállítani a nem-
zet érdekeit, melyektől a katonai érdekeknek
soha sem volna szabad elütöknök lenni.

Tagadhatatlan, hogy a nemzet ereje had-
seregének erejében rejlik, de a kettőt parallel
kell fejleszteni, mert ha ez elvonja attól az
életerőt, ha kimeríti azokat a forrásokat, honnan
az anyagot nyeri emberben és áldozatokban,
összeomlik maga is mint a kártyavár.

A nemzet erőtlensége, erőtlensége a had-
seregnek is, míg ha amannak vértől duzzadnak
erei, el van döntve az ütközet a harcmezőn.

A másik szenzáció még nincsen eldöntve,
csak készülődés van. Tudja mindenki, hogy
kenyértörésre kell kerülnie, hisz' régen vajudik.
Nyílt titok, hogy az osztrák és a mostani magyar
miniszterelnök nem férnek meg egy kalap alatt.
Csak az a kérdés, hogy melyik erősebb *Szell-e*
vagy *Körber*. *Körber* éppen olyan rideg osztrák,
mint amilyen nyakas katona volt a távozott
hadügyminiszter. Éppen úgy elzárkózik a magyar
nemzet érdekei előtt mint emez. Az osztrák
telhetetlenségnek megtestesült mintaképe ő, ki
a magyar nemzetet csak arravalónak tartja, hogy
huzza az igát, melyet onnan Bécsből a nyakába
akasztanak. Kutya magyar és semmi más.

Most azt rebesgetik, hogy *Körber* elhagyja
miniszterelnöki székét. Ha beválik, a magyar
álláspont győzelme teljes. Várjuk a fejleménye-
ket. Két akrobata vivja egymással a titáni har-
czot. A miénknek jöjjön segítségére a nemzet,
a parlament, nem kell engedni, hogy ő essék
el a küzdőtér porondján.

Öt év után.

Városunk és vármegyénk főispánja,
gróf *Hugonnai* Béla most váltotta be főis-
pánná történt kinevezetésének ötödik év-
fordulóját.

Öt esztendő egy megyei életben na-
gyon kevés idő arra, hogy vezetője, rendki-
vüli, a törvényhatóság jövőjére maradandó
nagy alkotásokat legyen képes produkálni,
jóllehet munkássága, buzgalma, úgyszere-
tete, lelkesedése képességeinek és jóakara-
tának forrásait teljesen kimerítették volna
is, de mindenesetre elegendő ahhoz, hogy

oly irányba terelje az adminisztrációt, mely
a kívánt sikert egykoron teljes mértékben
biztosítani fogja. *Hugonnai* Béla ezt megtette,
azért méltán illeti őt városunk és vármeg-
yénk minden polgára részéről tisztelet és
elismerés.

Szatmár városában nemsok akadály
gördült jóra irányult törekvései elé, már
jöttében szeretettel fogadtuk itt, s ez a sze-
retet napról-napra növekedett iránta, amint
egyenes jellemét, jószándékait és a város
érdekeiért lángoló buzgalmát alkalmunk lett
jobban kiismerni.

De annál több akadályllyal, a bizalmatlan-
ság és előítéletek szuronyerdőjével találta szem-
be magát a vármegyénél. Zűrzavaros idők, fel-
korbácsolt szenvedélyek hullámai, a megyé-
nek felülről ki nem elégitett aspirációja,
mely megyei embert szeretett volna a főis-
páni székben látni, az emiatt támadt elége-
detlenség, mondhatnók talán elkeseredés, nem
olyan virágok voltak, melyeket az új főis-
pán örömmel tűzhetett kebelére. Nem any-
nyira az ő, hiszen még akkor nem is is-
merték, hanem inkább a kormány ellenesei
és az elégedetlen elemek a vármegye nem
teljesített óhajításai miatt erősen szervezked-
tek az aktióra, mely hivatva volt összerop-
pantani a főispáni széket a kormány vá-
lasztottja alatt. És mi történt? . . . A főis-
pán mindjárt első megjelenésekor leszerelte
a fegyverkezőket. Fellépésével, modorával,
tapintatával csakhamar megnyerte a párto-
kat, s nemsok idő múlva az egész közön-
ség úgy tekintett rá, mint aki nem gáncso-
kat, hanem tiszteletet, nem indokolatlan el-
lenakciókat, hanem nemes munkásságában se-
gédkezet és támogatást érdemel.

Lehet-e ennél nagyobb vívmány, le-
het-e örvendetesebb elégtétel a főispánra
azután az elkedvetlenedés után, melylyel ki-
nevezetését fogadták? . . . Most mindenki
jóbarátja, ellensége nincs. Szó sincs róla,
egy vármegye adminisztrációjánál a lehetet-
lenséggel határos, hogy minden egyes igény
teljes mértékben kielégítésre találjon, de
azt is meg kell adni, hogy *Hugonnai* főispán
a személyes érdekeket is szerencsés kézzel
tudta összeegyeztetni a közügygel, úgy
hogy egyiknek sem kellett szenvedni mi-
atta.

Kormányzása alatt szép rend és nor-
mális viszonyok kaptak lábra a megyei élet-
ben, mit a legutóbb megtartott miniszteri
vizsgálat fényesen igazol. Örömmel üdvözöl-
jük azért öt éves főispánsága után, mert lát-
juk, hogy olyan irányban vezet a gondjaira
bizott törvényhatóságok működését, mely
névéhez maradandó emlékeket fog fűzni
városunk és vármegyénk életének történe-
tében.

Érvényesülhet-e ma a katolikus ember?

A katolicizmus ma nem tőke, mely
busás anyagi jövedelmet hozna, nem arany-
létra, a melyen valaki a legfényesebb állásokba
juthat. Azért mert valaki ma jó katolikus,
melyen vallásos és erkölcsiben feddhetetlen
férfi, a társadalomtól semmi különös tiszte-
letben, kitüntetésben nem részesül. Régen talán
másképpen volt. A vallásos és szent élet rugója
lehetett a haladásnak, előmenetelnek nagyon
sok tekintetben, az általános tiszteletnek, nagy-
rabecsülésnek mindenesetben.

Ma az egyes állásokba a megfelelő egy-
neket keresik. A tanári, bírói, miniszteri tisz-
nél azt nézik, megvan-e a kellő elméleti ismeret

és gyakorlati rátermettsége. Igaz, hogy
nagyon sokszor bejut azokba méltatlan ember,
stréber is, de hát ez kivétel. . . elvben mégis a
megfelelőt kívánják. És ezt az elvet utóvágre
nem is lehet helyteleníteni, hiszen a vallásos
ember pld. nem eo, ipso jó pénzügyminiszter.
Más a vallásos és más a szakszerű képzettség.
Az tagadhatatlan, hogy egyenlő rátermettség
mellett vallásos emberben nagyobb a garancia,
hogy kötelemnek megfelel, mint a vallástalan-
ban, de azért az államot a miatt nem ítéltet-
jük el, hogy az állások betöltésénél első sorban
a kvalifikációra ügyel.

Az a vallásos ember megkapja jutalmát
Istentől, ha itt e földön nincs is honorálva
belső érzelme. A katolikus egyház nem pénz-
intézet, mely részvényeseinek nagy perczen-
teket, tantimeket adjon. Ha a szabadkőművesség
minden áron jutalmazni akarja tagjait e földön,
azt értem. A szabadkőművességet e világ
szelleme teremtette meg, tehát e világból akarja
kivenni részét, de az egyházat nem a világ
szelleme, hanem a Krisztus szelleme teremtette
meg, azért a keresztényre e világon mégis első
sorban a küzdelem porondja lesz.

Am a küzdelem, a munka párosulva te-
hetséggel a katolikusnak meghozza a mai tár-
sadalomban is az elismerést, a tiszteletet. Le-
járt már az a Bánffy-Tisza aera, midőn vala-
kit pusztán azért, mert katolikus volt, mellőz-
tek s mert telivér protestáns volt, előnyben ré-
szesítették. Ma a katolikus ember minden té-
ren érvényesülhet. S éppen ezt akarom feltün-
tetni. A tudományban, irodalomban, politiká-
ban, szónoklatban, társadalomban stb. a kath.
férfiak jelentékeny pozíciókat foglalnak el. Kell-
e jobb katolikus mint *Prohászka* Ottokár s
mégis nem irt-e róla a zsidó-liberalis *Vészi*
József az elismerés, a magasztalás hangján
vezércikkeket. Van-e a hazában ember, aki ne a
legnagyobb elismeréssel beszélne Fraknói,
Czobor, Platz Bonifác, stb. tudományáról;
nemde országos nimbus veszi körül Apponyi
ragyogó hazaszeretét és fényes politikai tehet-
ségeit. Nem ért-e el Ugron, Hock János gyö-
nyörű sikereket szónoklataival; — egy Rákosi,
Bartók, Timon Ákos tollával. Vallásfelekezeti
különbség nélkül nem dicsérik-e Volaffka, Zichy
János, Rakovszki társadalmi szereplését.

Csak legyen meg ma a katolikusban a
képzettség, tehetség, legyen érve eltalálni
azt az irmodort, azt a hangot, melyen kell
beszélni a mai kor embereihez, ismerje a vezér-
eszméket, a kor szükségleteit s akkor szívesen
hallgatott egyén lesz. Ezt főleg az ifju gárda
biztatására írjuk! Ragadjon tollat mentől több,
akiben hivatottság van arra s egyházunk örök
érvényű eszméit értékesítse hazánk hasznára.

Adakozzunk a Szentatya arany ko- ronájához.

Budapest december 15.

A világ összes katolikus népei, hivei
arany hármaskoront készítenek XIII. Leó pápa
trónralépésének 25-ik évfolyamára. Magyaror-
szág katolikusai ki nem maradhatunk a fiui
kegyelet és szeretet e nyilvánulásából. Nem az
a fő, hogy sokat, hanem hogy sokan, sok
ezeren adományozzunk e célra, hiszen a szó-
ban levő korona, melynek tervezését a *Szentatya*
örömmel vette tudomásul, nem fog nagyon sokba
kerülni. Az adományok dr. Kiss János egye-
temi tanárhoz (Budapest, Rottenbiller-utca 5 a.)
küldendők. — A gyermeki szeretet és szent lel-
kesedésnek kitűnő példáját adták keleti Nongolia
(Ázsiában) szegény katolikusai, kiknek hithir-
detőjük: Rutten atya, a következő levelet intézte
a pápai koronát tervező bizottság elnökéhez:

„Van Aertselaer, zaraji felszentelt püspök és apostoli helyettes ur, Elnök ur körlevelét közölte apostoli kerületének minden híthírdetőjével és keresztényével. Örömmel jelenthetem ma az Elnök urnak, hogy papjaink és keresztényeink nagy lelkesedéssel vették tudomásul a tervet, hogy Szentatyánknak, a pápai jubileum alkalmából a ragaszkodás kiváló jelével kedveskedjünk. — A mieink nem oly szerencsések, mint Európa katolikusai, ők nem járulhatnak a Szentatya színe elé, mert több ezer mértföld választja el őket tőle; de megtették, ami módjukban állott; imádkoztak és szüntelenül könyörögnek a Szentatyáért s az egész katolikus világ adományával a maguk filléreit is kívánták egyesíteni. — Híthírdetők és hívek tehetségük szerint adakoztak, úgy, hogy 1355 frank (azaz korona) összegyűlt. Ez az összeg a mi viszonyaink közt nagy ragaszkodást jelent a szeretszékhez. — Apostoli kerületünket két évvel ezelőtt súlyos megpróbáltatás érte; több száz hívőt és öt híthírdetőt legyilkoltak; sok keresztény lakását kifosztották. Jelenleg a 20 ezer keresztényből még mintegy tizenötezer nagy nyomorban van; csak a többi öt ezer adakozhatott. — Mondtuk a híveknek, hogy elég egy-egy személytől 5 vagy 10 fillér, de a legtöbb nem fogadta el ezt a kicsiny egységet. — Voltak szegények, akik nagyon elszomorodtak, mert pénzzel nem járulhattak a szép célhoz, a karjukat, napi munkájukat ajánlották föl, hogy annak díját küldjék a pápának. Más szegények megkettőzték imáikat, jócselekedeteiket a Szentatya szándékára; szent olvasót imádkoztak, szentmisét hallgattak, keresztúti ájtatosságot végeztek, áldoztak stb. erre a célra... Senki sem akart a műből kimaradni s némely helységben pogányokra is átszarmazott a keresztények lelkesedése s ők is adakoztak a katolikus egyház nagy főpapjának örömnepére... Si—van—cen, 1902. június 13-ikán.“ Aki nyomtatott gyűjtőívet kíván, levelezőlapon kérjen a fent nevezett Kiss János tanártól, aki a gyűjtést püspöki és belügyminiszteri engedéllyel kezeli s az adományokat a „Magyar Állam“ című napilapban s külön kívánatra az „Uj Lap“-ban nyugtatványozza.

H I R E K.

Mélyentisztelt előfizetőinknek, szives olvasóinknak és munkatársainknak boldog ünnepeket kívánunk.

Királyunk ajándéka a pápának. Királyunk XIII. Leo Ő szentségének, negyedszázados pápai jubileuma alkalmából egy szoborcsoportozatot ajándékozott, amely Jézust ábrázolja, amint a megmentett báránnyal karjai közt, a nyájtól követve halad. Az egész szobormű aranyból van s fekete márványra nyugszik, melyen elől a király és a pápa címere van egymás mellett. Ezek alatt van a latin nyelven fogalmazott ajánlás. A szoborcsoportozatot, amelyhez hír szerint a király adta az alapeszmét, *Marschall* szobrász készítette. A király ajándékát külön udvari kocsin vitték Rómába, ahol azt vasárnap délelőtt adta át Ő szentségének *Széchen* gróf, vatikáni osztr.-magyar nagykövet. A nagykövet az egész nagykövetségi személyzettel, melyhez *Drescher* báró udvari titkár, ki az ajándékot Rómába vitte és a mestermű alkotója *Marschall* szobrász is csatlakozott, a Vatikánba ment, hol a konsistoriolis teremben foglaltak helyet. Nemsokára megjelent Ő szentsége egész udvartartásától és testőreitől körülvéve. A nagykövet francia beszéd kíséretében adta át az ajándékot és Ő felsége szerencsekívánatait. A pápa olasz nyelven fejezte ki nagy örömét a király ajándékáért.

A kassai vértanukról. Ő méltósága püspök ur e napokban egészen megbízható forrásból Rómából a kassai vértanuk szentté avatása ügyében örvendetes híreket kapott. Ezek szerint, jövő 1903-ban a szentté avatást megelőzőleg a kardinálisok a martirok ügyét tárgyalni fogják, ugyszintén a csodákat is megfogják vizsgálni, melyek ezen vértanuk esedezésére történtek, 1901-ben pedig bizony lehet remélni, hogy a szentté avatás meg fog történni.

Karácsony ünnepén az éjjeli sz. misét püspök ur 6 mlga végezi, ugyan 6 végzi a d. e. 9 órai ünnepélyes sz. misét s tartja a sz. beszédet. A plebánia reggel 6 órakor csöndes misét, 7 órakor ünnepi nagy misét, 11 órakor ismét csöndes misét tart. D. u. 3 órakor a káptalan végzi a vécsernyét. Karácsony másodnapján, sz. István első vértanu ünnepén a plebánia 7 órakor nagy misét és sz. beszédet, 11 órakor csöndes misét tart; 9 órakor püspök ur 6 mlga concelebrans misét végez, mely után *Wolkenberg* Alajos dr. mond sz. beszédet. D. u. 3 órakor vécsernye. Karácsony harmadnapján, sz. János evangelista ünnepén a plebánia 7 órakor csöndes misét, a káptalan 9 órakor nagy misét végez.

Személyi hírek. *Ludmann* Gyula tábornok ismerőseinek meglátogatása végett pár napig városunkban időzött, *Uray Géza* ügyvédhez volt szállva. Vasárnap részt vett a vadásztársaság által rendezett vadászatban. — *Pap Géza* polgármester a szalkai és bikszádi vasutak ügyében a mult héten Budapesten járt, hol sikerrel intézte el a vállalkozókkal a függőben volt kérdéseket, így most már rövid idő alatt megköthető lesz velük a szerződés. A polgármester szombaton érkezett vissza városunkba.

Bartók Lajos beteg. Vármegyénk jeles fia, az országos nevű író és költő, súlyos gyomorban szenved már régibb idő óta, betegsége azonban most annyira rosszabbra fordult, hogy kénytelen volt magát bevitetni a Vöröskereszt kórházba, ahol gondosabb ápolásban részesülhet mint saját lakásán. Orvosai komolyan mondják ugyan a bajt, de nem mondtak le a reményről és hiszik, hogy hosszabb nyugalom után a beteg egészsége teljesen helyre fog állani.

Egyházmegyei hír. Ő méltósága a püspök ur *Tahy* Ábrahám nagyzalacskai lelkészt *Dobó* Ruszkára nevezte ki lelkésznek. *Pásztor* János segédlelkész Felső-Bányáról Munkácsra, *Horváth* György Akna-Sugatagról Felső-Bányára helyeztetett át.

Jótekonny nagyrépost. *Szabó* Norbert nagyrépost az elaggott papok nyugdíjalapja javára újabb ötszáz koronát adományozott. Ezen újabb adományval a nagyrépost urnak a nyugdíjalap gyarapítására tett alapítványai 4300 koronát tesznek ki.

Hymen. *Schneller* Károly kir. törvényszéki aljegyző holnap vált jegyet özv. *Poszvék* Nándorné urnő leányával, *Miczike* kisasszonnyal. — *Illés* István, a Gőzfűrészt állomásának főnöke jegyet váltott *Schwertasek* Anna kisasszonnyal. — *Ivaskó* Sándor dragomérfalvi erdész, *Ivaskó* rozáliai g. k. lelkész fia a napokban tartotta kézfogóját *Kamaráth* Ottilia rahói állami elemi iskolai tanítónővel, özv. *Kamaráth* Lajosné urnő leányával. — *Franciscó* József a szatmári püspöki uradalom kezelő tisztje, eljegyezte *Iskei Kovács* Etelka kisasszonyt Budapesten.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Uray* Mihály helybeli pénzügyőri szemlélszt Mezőhegyesre pénzügyőri biztos helyettesé nevezte ki.

Athelyezések. *Barbur* János kataszteri mérnöksegéd a debreczeni 12 ik felmérési felügyelőségtől a helybeli 2-ik felügyelőséghez, *Höffer* Ferencz kat. mérnök a helybeli 2-ik felügyelőségtől Beszterczére a kincstári erdőségek felméréséhez helyeztetett át.

Karácsony másodnapja péntekreesik, e napon az egyház törvénye szerint hus ételtől tartózkodni kell. E tilalom csak akkor van felfüggesztve, ha karácsony első napja esik péntekre.

A főpásztor jótekonysága. A karácsony alkalmából Ő méltósága a szegények részére a következő adományokat küldte: Szatmára 200 kor., Szigetre 100, Ungvárra 70, Nagykárolyba 50, Munkácsra 50, Nagybányára 50, Beregszászba 45, Felsőbányára 25, összesen 590 koronát, ezenfelül a máramarosszigeti szegények népkonyhájának 200 koronát adományozott.

Tanítónői kinevezés. *Hetyey* Sámuel pécsi püspök *Óváry* Etelka okleveles tanítónőt *Baranya-Jágon* osztiálytanítónőnek nevezte ki.

Gyászhir. *Balogh* Bertalan nyug. várm. tiszti főügyész hosszas szenvedés után e hó 20-án Nagy-Károlyban elhunyt. — *Simkó* József a Nagy-Károlyban állomásozó honvédség derék százados Nagybanján, hova egészségének helyreállítása végett rokonai körébe ment, e hó 19-én elhunyt.

Az új városatya. Vasárnap töltött be a *Deák* Kálmán elhunytá folytán az első kerületben megüresedett városi bizottsági tagsági hely. A győztes 111 szavazattal *Biky* Károly esperes, ref. lelkész lett. Ellenfelei is nagy erővel vonultak fel, úgy hogy egyáltalán nem lehetett előre bizonyosnak tekinteni az eredményt. *Freind* 94, *Róoz* 81 szavazatot kapott.

Kinevezés. A pénzügyminiszter *Zwillinger* István nagykarolyi díjtalan pénzügyi számgyakornokot a kassai m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez segélydíjas számgyakornokká nevezte ki.

A főpásztor áldása. Ő méltósága a püspök ur hétfőn délelőtt meglátogatta a Pázmány Sajtót új helyiségében s látogatásának emlékére az éppen korrektúra alatt levő egyházmegyei körlevél zövegébe néhány betűt illesztett be. Azután megáldotta a Sajtót és a jelenvolt személyzetet.

A Kölcsey-kör ünnepe. Valóban ünnepek lehet mondani a Kölcsey-körnek vasárnap tartott közgyűlését. Ünnepe volt ez az új elnöknek, *Kende* Zsigmondnak, ki ez alkalommal jelent meg először a tagok körében. Előkelő közönség foglalta el a Pannónia szálló nagytermét. Az új elnök tartalmas beszéddel köszöntött be, mely úgy nyelvezetével, mint előadásával is meghódította a jelenvoltakat. A nagyszabású beszéd után dr. *Fechtel* János, a kör alelnöke mondott köszönetet az új elnöknek, ki valóságos „nyereség“ a Kölcsey-kör törekvéseire. Ezután dr. *Fodor* Gyula titkár olvasta fel gondosan összeállított titkári jelentését, melyben beszámol a kör mult évi működésével. *Radó* Bertalan pénztárnok a kör pénzügyi viszonyairól nyújtott alapos tájékoztatást. *Fechtel* János dr., kihirdette a pályázat eredményét, melynek értelmében a bíráló bizottság a kitűzött 200 korona jutalmat: *Quidquid agis, prudenter agas, respice finem* jelígyével bíró műnek ítélte oda. A jelígyes levél *Mátray* Lajos főgymn. tanár nevét rejtette, kit a jelenvoltak lelkes óvatiban részesítettek. Ugy volt tervezve, hogy a közgyűlést négy számból álló mauné fogja követni, ezt azonban az idő előhaladottsága miatt nem lehetett meg-

tartani, csupán *Maróthy* Mariska kisasszony szavalta el nagy tetszést aratva *Kis József „Ágatha kisasszony“* című szép költeményét. Egy órákor társas ebéd volt. Az első felköszöntőt *Fechtel* János alelnök mondotta, lelkes szavakkal elítélte az új elnököt, ki viszont az egyetlen tisztikaráért üritett poharat. Ezután még számos tószta fűszerezte a jelenlét kellemes perceit.

Gyász hír. *Hozás* János kir. kath. főgymn. hittanárt súlyos csapás érte. Édes atyja, *Hozás* Péter Máramaros-Szigeten rövid szenvedés után elhunyt. — *Markos* Imre ref. főgymn. tanár 3 1/2 éves kis leánykája Irénke, elköltözött szerető szüleinek köréből. Az Ur magához szólította őt. A városunkban járványt fajult vörheny áldozata lett. Mindenki őszinte részvételt van a gyászbaborult család iránt.

Karácsony ünnepén rendkívüli örömet szerez nemcsak a gyermekeknek, de a vallásos felnőtteknek is az fenséges szép *bellehem*, melyet püspök ur 6 mlga ez évben is pazar bőkezűséggel állít a székesegyház sz. Család-oltáránál. Imádkozunk a kis Jézuska jászola előtt áldott főpásztorunkért.

Meghívó. A „Szatmár-Németi i énekar“ december hó 26 án, karácsony másod napján szükségleteinek fedezésére a „Vigadó“ összes termeiben hangversenyyel egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez, melyre a t. közönséget ez uton is tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépő-díj: Személyenként 1 korona. Szíves felülfizetések köszönettel fogadtnak és a helyi lapokban nyugtáztatnak. Kezdeté fél 8 órákor. Műsor: 1. Dalegyveleg. Előadja: a szatmár-németi énekar. 2. Czimbalom-játék hegedű-kísérettel. Előadja: *Félegyházy* Mariska k. a. Hegedűn kíséri: *Ferencz* Ágoston ur. 3. Felolvasás. Tartja: *Szabados* Ede főgymn. tanár ur. 4. Fuvola-szóló. Fantasia del cantó, *Lukács-tól*. Előadja: szerző. Zongorán kíséri. *Saja* Viktor ur. 5. Szavaltat. Tartja: *Inezedy* Márton s. lelkész ur. 6. Magyar népdalok. Előadja: a szatmár-németi i énekar.

Mikes ünnepély. A kir. kath. főgymn. Kazinczy-önképzőkörre csütörtökön délután igen szépen sikerült ünnepélyt rendezett *Mikes* Kelemen emlékezetére. Számos érdeklődő jelent meg, kik élvezettel, nagy lelki gyönyörűséggel hallgatták az ifjuság szabatosan előadott énekét, szavatait és a gondosan készített felolvasásokat. Mindenki azzal a benyomással távozott, hogy az ifjuság az önképzőkörben nemes munkát végez és tevékenyen működik önművelésének előmozdítására. Az elismerés mindenestre elsősorban a vezető tanárt, *Orosz* Alajost illeti, ki ügybuzgalmával, az ifjuság iránt érzett szeretetével mindent elkövet, hogy a kör élete jótékonyan erjesztő melegágya legyen azon élet gyümölcsös kertjének, mely majd a jövőben nyílik meg az ifjak előtt, midőn kirepülnek az intézet szárnyai alól. Az élvezetes műsor a következő pontokból állott: 1. Népdalegyveleg, vegyeskar. 2. *Mikes* bűja, alkalmi óda; irta *Imlauer* Vilmos VIII. o. t. 3. *Mikes* Kelemen étetéből, irta és felolvasta *Fábián* Lajos VII. o. t. 4. *Mikes* Rákóczy sirjánál, alkalmi óda, irta és szavalt *Markovics* Aladár VII. o. t. 5. a) Viharban, Dürnertől. b) Baráti körben, Szügyi F.-től férfiak. 6. *Mikes* leveleiről, irta és felolvasta *Domokos* Bálint VIII. o. t. 7. *Rákóczy* F. Rodostón, melodráma, szövege *Várady* A.-tól. zenéje id. *Ábrányi* K.-tól, szavalt *Csomay* Győző VIII. o. t., zongorán kísért *Biró* Béla VI. o. t. 8. *Honvágy*, *Zsaskovszky*től, vegyeskar.

Karácsonyi ajándékul a szegényeknek püspök ur 6 méltósága 200 koronát és 15 öl felvágott tüzi fát, a ngos káptalan

200 koronát, a pád. sz. Antal-persely 100 koronát osztatott ki.

Megsemmisített határozat. A városi közgyűlés azon határozatát, melynek értelmében a város az ovoda részére a *Kovács* Béla kir. tanfelügyelő telkét vásárolja meg, fellebbezés folytán a belügyminiszter megsemmisítette. Indoka az, hogy a törvény az összes bizottsági tagok többségét követeli, — a jelenlevő tagok többsége csak a harmadszor összehívott közgyűlésen hozhat határozatot.

A polgári társaskör második házi estélyét folyó évi december hó 31-ikén tartja, amikor az élvezetes művészi program és felolvasás után tánc következik, — éjjelkor pedig a közönségnek más módon való szórakoztatása van tervbe véve, szóval az estélyek rendezésére kiküldött bizottság egy mindenkire nézve egyaránt mulatságos Szilveszterestélyt akar ezuttal a közönségnek rendezni, miért is már előre felhívja erre az érdeklődő közönség figyelmét ama reményben, hogy a város és vidéke intelligens közönsége az év utolsó estélyén a társaskör helyiségében fog egymásnak találkozót adni. — Miután az estély táncal lesz egybekötve ami nagyobb költséggel jár, s miután a társaskör anyagi viszonyai nem engedik meg, hogy az ilyen költséget a társaskör pénztárából fedezzék, most kivételesen tisztán csak a költségek fedezésére 1 korona belépti díj fog szedetni személyenként.

Szomorú vadászat. A mult nap az ó-komenczei m. kir. erdőgondnokságban tartott hajtóvadászat alkalmával *Matusovics* Károly m. kir. erdészjelölt egy vadkant lőtt, mely a tűzben nem esvén össze, a vérnyomon a vadászok utána mentek. A vaddisznót fekve találták s azt hitték, hogy már kiadta párját, azonban a vadkan ebben a pillanatban felugrott s *Matusovics* Károlynak rohant és bal lábát térdben annyira összeharapta, hogy a térdcsontok teljesen összetörték; lábát még az nap délután amputálni kellett, ami által sikerült életét megmenteni.

Szabad lyceum. Említettük már, hogy a Kölesey-kör meg akarja honosítani a művelt közönség számára a szabadlyceumi előadásokat. Az első felolvasás, melyet dr. *Tanódi* Márton tartott az orvostudomány köréből, csütörtök délután volt a városház tanácstermében. Dacára azon nehézségeknek, melyekkel minden kezdeményezésnek meg kell küzdeni, elég szép számú közönség foglalta el a termet. Nők nem annyira, inkább a férfiak voltak nagy számmal képviselve. *Tanódi* dr. a gyermeknevelésről mondott el hasznos, a szülők által megszívelendő dolgokat, kárhoztatta ezen a téren észlelhető felületességet és rossz szokásokat, melyek a gyermekek testi egészségére és fejlődésükre szoktak rendkívül káros kihatással lenni. Az első felolvasás igen praktikus és tanulságos volt, ha ilyen lesz a folytatás, sok czélszerű és hasznos ismeretet lesz alkalma közönségünknek elsajátítani.

A tűzoltók vacsorája. *Tankóczy* Gyula tűzoltófőparancsnok, hogy növelje a legénységben a munkakedvet és az összetartozandóság érzetét, minden esztendőben szokott egy vacsorát adni a tűzoltóknak. Az intelligencia köréből is számosan voltak hivatalosak s lelkes felköszöntőkben éltették a főparancsnokot, az intézményt, az egyesületet, mely városunk polgárainak vagyona felett oly buzgalommal és dícsérendő éberséggel őrködik.

Színházi műsor. Decz. 25. csüt. *Baba* operette. 26. pént. d. u. fél 4 órákor *Hőfihérke* és a 7 törpe tündérrege, este *Uriel Acosta* énekes színmű 1-ször. 27. *Sviahokok* operette. 28. vasárnap *Gyimesi vadvirág* népszínmű, 29.

hétfő, *Egy katona története* színmű zóna előadás. 30. kedd. *Miliók a hó alatt* énekes regényes színmű 1-ször. 31. szerdán *Sárga csikó* népszínmű ingyenes népelőadás.

Ünnepély és pásztorjáték. Az endrődi Schielner-féle róm. kath. leányiskola növendékei e hó 25 én délután 4 órákor karácsonyi ünnepélyt, e hó 28-án délután 4 órákor pedig pásztorjátékot rendeznek, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívják: *Ludischer* Juliska tanítónő, *Mellau* István hitoktató, *Ujházy* Béla énekezető és *Szebeny* László pénztáros.

Bezárt iskolák. A tisztii főorvos előterjesztésére *Pap* Géza polgármester a fellépott vörheny miatt az összes elemi iskolákat és ovodákat három hétre bezárta.

Elűtött ügynök. *Goldberger* Emil királydarózi magántanító azok közzé a lelketlen kufárok közzé tartozik, ki saját anyagi hasznáért feláldozza honfitársait, kivándorlásra csábítja őket. A mult héten városunkba jött s itt tett kísérletet embertelen manipulációjával, de rajta vesztett. A községi bíró 105 napi börtönbüntetéssel sújtotta a jeles hazafit.

Utczai sikankók. Nagyon elharapódzott a gyermekek, főként a mesterinasok közt az a szokás, hogy a járdákon passiójok kielégítése végett valóságos sikankókat csinálnak. Ez oly veszélyt rejt magában, hogy az ember soha sem biztos, melyik pillanatban szegi a nyakát, töri ketté a kezét vagy a lábát, főleg ha egy kis hó esik ezekre a jól praeparált jégpályákra, vagy a szél befújja. De az a kérdés, hogy lehetne ezt megakadályozni, mert valóban egyáltalán nem könnyű. Sem a tanítók, sem a szülők, sem a mesterek, sőt még a rendőrség sem képes ellenőrizni. De mindenestre ezeknek mégis nagy befolyásuk lehetne reá. A szülők otthon, a tanítók az iskolában, a mesterek üzleteikben szigoruan hagyják meg, hogy az utcán sikankózni nem szabad. Az ügyeletes rendőr pedig ha észre esz ilyet, ne hagyja szó nélkül, sőt a járókelő felnőttek sem. Csak így lehetne a széltében trenirozott jégpályákat legalább annyira amennyire szűkebb térre szorítani. Nagyon jól tenné a főkapitány, ha e czélból feljárná a házakat, így a közönség figyelme jobban fel lenne hiva.

Rajtavesztett csaló. *Török* György csegerbagosi paraszt ezelőtt mintegy 3 évvel 800 koronát csalt ki *Kovács* Simon latorszegi gazdálkodótól azon ürügy alatt, hogy egy hamis pénzgyártó prést szerezzen be, melylyel aztán mindaketten meg fogják alapítani szerencsésüket. *Török* mikor megkapta a pénzt, odább állott, s azóta hírét sem hallotta *Kovács* sem a présnek, sem a hamis pénznek. Feljelentést nem mert ellene tenni, mert félt, hogy ő is bajbakerül. A mult héten véletlenül találkoztak a szatmári vásáron. *Kovács* kérdőrevonta *Törököt* a prés és a kicsalt 800 korona ügyében. *Török* erre egész kedélyesen azt felelte, hogy a prés ugyan megvan, de annak a révén nem lesznek urrá, inkább azon gondolkozzék, kit csaphatnának be hasonló módon. *Kovács* helyesnek találta az eszmét és *Koroknai* Bálint berendi lakost nevezte meg, akinek pénze is, vagyona is van, így igen jó médumnak kínálkozott. *Koroknai* azonban nem ment lépre, hanem a két jómadár ellen az ügyészségnél feljelentést tett. Rendőrségünk már kézre is kerítette a csalókat és a primitív prést, amelylyel ugyan pénzt gyártani nem lehet, csak a hiszékeny, együgyű emberek bolondítására lehetett jó.

A népkönyhának ujabban adakoztak: *Reiter* Adolfné és *Husch* Miklósné urnék ivén begyűlt 162 K. és 50 fillér. Szatmári püspök Ó méltósága 40.-knát. Dr. *Lesenyey* kanonok 20.-nát. Szabó nagyprépost 15.-knát. Hehelein Károly, Dr. *Kádár*, *Pemp* kanonokok 10—10 knát, *Klein* Vilmosné 15 knát. *Speigel* *Ferenczné* urnő 6 knát. ft. *Szabó* István, *Róbert* *Lipótné*, *Kellner* *Mórné* 4—4 knát. Dr. *Kelemen* 6 knát. *Osztrák* magy. bank 5 knát. N. N. *Uray* Gé-

záné, Anderkó Bertalan, Farkasné, 2—2. K. Báronné, Mondik Endréné, Özv. Marosán Józsefné, Bölonyiné, Harstein Ferenczné, Papp Lajos, Mazurek Pálné, Hronyecz Antalné, Özv. Andrásyné 1—1 krnát. Róth Ignác, Szűcs J. 60—60 fillért. Reiter Beláné köles kását, gerslit, rizskását és darát. Radó Bertalanné és Medgyesi Ferenczné urnók gyűjtőívén begyűlt 72 krna. Teitelbaum Herman, Vármegyei Takarékos, Markovits Mór, Dr. Tanódi 10—10 krnát. Medgyesi Ferenczné 6 krnát. Szatmári Adolfné 4 K. Dr. Heller Gyuláné, Léderer és Gál, Sosánszky, Mandelbaum Sámuelné, 3—3 krna, Fried Morné, Einhorn Mártonné, Özv. Lipniczky, Stein Józsefné, 2—2 krnát. Rácz Zoltánné, Gaál Ferenczné, Márkus Samuné, 1—1 krnát. Schwartz Albert 1 zsák liszt, Spitzer József rizskását.

Az új bankó. Az új 1000 koronás bankjegy forgalombahozatalát az Osztrák-Magyar Bank 1903. évi január 2-án kezdi meg, a ma forgalomban levő ezres bankjegyeket pedig a jegybank fizeteskép és átváltás végett 1904. évi június 30-ig fogadja el. Az új 1000 koronás bankjegy rétalakja 192 milliméter széles és 128 milliméter magas, mindkét oldalukon vízjegy nélküli papírra vannak nyomtatva, az egyik oldalon magyar, s másikon német szöveggel.

Drágább lesz a vasút. A magy. kir. államvasutak igazgatósága most tette közzé az új helyi személy- és podgyászdíjszabást, mely 1903. jan. 1-én lép életbe. Ez új díjszabásban benne van a zónarendszer régóta tervebe vett reformja is. Eddig a távolsági forgalomban 14 vonalszakasz volt, jan. 1-től kezdve 16 lesz. Az újítás az, hogy a nagyobb távolságokra való utazás drágább lesz, de viszont oly kedvezményeket nyújt, melyek eddig nem voltak meg és a melyek a különben sem nagy drágulással, bőven fölérnek. Az egyik kedvezmény az, hogy ezután a nagy távolságoknál az utazást 24 órára meg lehet szakítani, ha ezt előzetesen a kalauznak bejelentik és a megszakító állomáson a főnöknél jelentkeznek. A másik kedvezmény az, hogy ezután a gyorsvonatokban is lesz harmadik kocsiosztály, a mi Magyarország kivételével az egész európai Nyugaton régóta megvan. Ezentúl tehát a szegényebb ember is gyorsabban utazhatik aránylag nagyon csekély, összesen 2 korona ráfizetéssel. Az új 15. zóna 301 kilométertől 400 kilométerig, a 16. zóna pedig 401 kilométertől bármely távolságra szól. Az árak dolgában személy- és gyorsvonatoknál egyaránt a 15. és 16. zóna. az első kocsiosztályban 3—3 koronával, a második osztályban 2—2 koronával és a harmadik osztályban 1—1 koronával drágul. Ennélfogva a személyvonaton a 15. zóna árai 21, 14 és 9 korona, a gyorsvonaton 27, 18 és 10 korona lesz. A 16. zónában a személyvonat ára 24, 16 és 10 korona, a gyorsvonaté 30, 20 és 12 korona.

Irodalom.

A magyar közönséghez. Minden magyar ember tegye a szívére a kezét és vallja meg őszintén önmagának: szabad e tétlenül néznünk tovább, hogy ebben az ezeréves magyar hazában hogyan hanyatlak a magyar faj uralma? Pusztulunk anyagilag, süllyedünk erkölcsileg és lépésről-lépésre veszítjük a talajt lábaink alól. Viszavonásba, visszalykodásba merülünk? holott minden erőnköt egyesítve kellene megfeszíteni arra, hogy a miénk, a magyar fajé legyen az uralom földben, iparban, kereskedelemben, pénzügyben, politikában, egyszóval a nemzeti élet minden megnyilatkozásában. De ha ezt akarjuk, akkor a léha közönbösségnek, az unott nembánomságnak egyszer már véget kell szakítanunk

A magyar társadalmat, a művelt magyar középosztályt e tekintetben súlyos mulasztás terheli. Évtizedeken át türte azt, hogy agyába, szívébe, családi szentélyébe a nemzetietlen és erkölcstelen szellem behatoljon és ott gyökeret verjen, hogy azután kiforgassa tiszta, nemes, nemzeti, ősmagyar gondolkozásából és ez által könnyű szerrel idegen szellem, idegen érdekek vontató kötelére fűzze. A saját pénzén, a saját erejével növelte nagyra a magyar közönség azt a sajtót, a mely a komoly, higgadt, hazafias gondolkodást kiölte közéletünkéből és helyette belevitte a léhaságot, a könyelműséget, a nagy nemzeti érdekek semmibevevését, a nemes, hazafias törekvések kigunyolását. Csakis a magyar nemzeti gondolkodás eme szomorú átalakulása magyarázza meg mai közállapotainkat; csakis nemzeti gondolkodásunk eme megromlása tette lehetővé, hogy a magyar kézből kisiklik a magyar pénz, a magyar föld, az ország és anyagi vezetése.

Bartha Miklós és Holló Lajos orsz. képviselők egy évtizednek nehéz munkáját szentelték arra, hogy a sajtóban megteremtsenek egy olyan organumot, amely a magyar faj ezen önvédelmi harcának legyen zászlóvivője. Az általuk teremtett „Magyarország” nem egy szűkkörű politika hirdetője, hanem az egész magyar társadalom lelkiismeretének és közfelfogásának őszinte megnyilatkozása. Mérsékelt a formákban, de bátor az igazság hirdetésében. Következetes a nagy célok szolgálatában. — A „Magyarország” nem csalja a közönséget vásári ígéretekkel a maga körébe; szomorú is volna, ha a művelt közönség cizfra értéktelen ajándékokkal engedné magát és magyar lelkiületét félrevezetni. A „Magyarország” szerkesztő-sége kiváló újságot akar nyújtani a magyar közönségnek. Hiszen ma már általánosan elismert dolog, hogy zszurnalisztikailag a legjobb lap a „Magyarország,” amely a család minden tagjának kiváló szellemi élvezetet nyújt. Ez a lap szándékosan kerül a léha, erkölcstelen és üres élczelődéseket, mi a magyar ember lelkéhez sohasem illett. E helyett válogatott, bő olvasmányokat, kitűnő regényeket, tárczákat, szellemes apróságokat és elsőrangú megbízható értesüléseket közöl hasábjain. A „Magyarország,” szerkesztőségének élén Lovász Márton dr. orsz. képvis. felelős szerkesztő áll, kit a legelső magyar írói gárda vesz körül és támogat a munkában. Minden értesítés a lap részére, előfizetés és más küldemények csak ezen czimen küldendők: „Magyarország, napilap, Budapest.” — Minden további czimezés fölösleges. — Előfizetési árak a rendesek. Egy hóra 2 kor. 40 fill., negyedévre 7 kor., félévre 14 kor., egész évre 28 kor. — A magyar társadalom bizonyára sorakozni fog a „Magyarország” nagy céljai köré és támogatásával lehetővé teszi azok megvalósítását.

Vasárnap délután. E czim alatt egy igen érdekes, a nép életéből vett elbeszélés-csoport hagyta el a sajtót. Minden sorából ki tetszik, hogy szerzője ellesté azokat a lélektani okokat, melyek a magyar nép erkölcsi és anyagi fejlődésére széles e hazában oly káros, romboló hatást szoktak gyakorolni. Egy község (Galambducz) lakosságának képében szemlélteti a magyar faj karakterisztikus jellegét, mely sehogy sincs felvértezve azzal az akaraterővel, hogy a gyengeségek és külső behatásokkal szemben meg tudja védelmezni saját és családja érdekeit. Erős rázkódtatások kellene oda, amig eszmélni kezd. A mű öt elbeszélést tartalmaz, e könnyed, zamatos, népies nyelven van megírva. Művelt embernek kellemes olvasmányt nyújt, a nép pedig okulhat belőle. Megérdemli hogy melegen ajánljuk felnőtteknek és ifjaknak

egyaránt. Igen hasznos volna a nép közt terjeszteni. Népkönyvtárak megrendelni el ne mulasztásák. Szerzője dr. Helvay Lajos, az Alkotmány munkatársa, kinél a mű megrendelhető (Budapest VIII. Szentkirályi utca 28/A., az Alkotmány kiadóhivatala), ára fűzve 1 kor.

Színház.

Decz. 17-én, szerdán itt másodszer került színre a „Postás fia és huga” énekes bohózat, csekély pártolás mellett a közönség s talán ép ezért az első előadásnál kevesebb élénkséggel a szereplők részéről.

Decz. 18-án, csütörtökön itt először adták Pierre Berson és Simon Zaza című, a bukott nők s a félvilág légkörében mozgó, 5 felvonásos, néhány hatást vadászó, erősen frivol jelenettel tarkított, meglehetősen hosszadalmas, lapos színmű ujdonságot közepes ház előtt. Ugylátszik igazunk van, ha a szatmári közönség izlésének nem találjuk a sikamlós darabokat megfelelőeknek, s nagyobb látogatottságnak örvendenek azok a darabok, hova a mamák fiatalabb lánykáikat is magukkal vihetik. — Különben *Hollóczy Ilona* a czimszerp lehetőségig diszkrét személyesítésében nagy igyekezettel a legmagasabb igényeket is kielégítő sikert ért el, kevesebb dicséretet érdemelt partnere *Bátosy*, Dufressne nem elég szerencsésen megoldott szerepében.

Decz. 19-én, pénteken félhelyárok mellett Konti ismert remek zenéjü operettje, a *Suhancz* vonzott a szó szoros értelmében zsufolt házat. A legnagyobb sikernek főrézese *Lónyay Piroška* volt, ki Jóska szerepében eleven temperamentumával, bájos alakításával megmutatta, hogy társulatunk egyik legértékesebb tagja. *Juhász Ilonka* éneke teljes elismerésre ragadta a hálás hallgatóságot. Sok mulatságot szerzett szentes tréfás alakításával és *Baróti* sokszor megújított kupléjával.

Decz. 20-án szombaton és 21-én vasárnap először teljesen üres, másodszer félház előtt Herczeg Ferencz *Balaton rege* című ragyogó irályu, hatásos, tündéres jelenetekkel teli regényes színjátéka ment. A darab hatást tenni nem tudott, ellenben sokat gyönyörködtünk a tündéres kosztümök bájos tulajdonosaiban. A darab alakítani valót vajmi keveset nyújtott, mégis *Elsy* Emilia kedves pajzanságát, *Bátosy* ügyesen megjátszott Kinizsijét és *Szentes* eredeti mókáit kiemeljük. *Fodor* sok hamis pátosszal *Mátyás* szerepéből lehetetlen alakot kreált. A tánczok csinosak voltak, a diszletekre azonban nagyobb gondot kellene fordítani (igy a függönyök legalább hasonló színű darabokkal foltozandók ki).

Decz. 22-én, hétfőn egy elcsépeelt gyenge életkép ment félhelyárok mellett, fél ház előtt. Sem a darabról, sem az előadásról nincs mit írunk, legfeljebb annyit, hogy az első betétdalnál a zenekar *Tordai Adéll* kellőmelenül zavarba hozta.

Decz. 23-án, kedden közepes ház előtt itt először adták a remek dallamáról, de egyuttal tulságossikamlósságáról közismert „*Örnagyurat*.” Jóizü bohózat volna, ha a durvaságig nem volna sikamlós, amely részleteket színészeink nemcsak hogy ki nem hagyták, de sőt trivialis extemporizálással még vastagabbá tettek. Így feltárlva a kétértelműség majdnem minden mezéből kivetköztelve bizony nem mondhattuk izlésesnek a tegnapi előadást s szánakozva láttuk a hölgy-páholyok zavarát.

Az előadásról sem mondhatunk sok jót. A szerepek nem voltak betanulva, ami a különben eleven darab menetét vontatottá tette. A katona-ruhákban szánalmasan mozogtak.

Különbben az előadást a közönség köréből felhangzott hangos beszélgetés is több ízben megzavarta. Az ilyen figyelmetlenség különben, mit több ízben tapasztaltunk már, nemcsak az előadókat zavarja, de a közönségre is boszantó.

Közgazdaság.

A távbeszélő terjedése.

Országunk gazdasági érdeke már követelelőleg lép fel azzal, hogy mindent a mi modern, hasznos és jó adjunk meg neki, — hogy ezeket felöltve haladjon és versenyt tartson a külfölddel. Néhány évvel ezelőtt — valljuk be gazdasági modern berendezéseinkről még szó sem lehetett és ma már ott állunk, hogy versenyképesek vagyunk e téren bármely más állammal. Haladásunk e téren oly nagy, miként azt e helyen leírni fölösleges, mivel tisztában van azzal minden állampolgár. Legújabbban az „Érmelléki első szőlőoltvány telep“ Nagy-Kágyán tett ily óriási haladást és szerelte fel távbeszélő hálózattal oltvány telepét, s ma páratlanul áll az ország szőlőoltvány telepei között a haladás minden tekintetében. A nagykiterjedésű telep minden része be van hálózva olyképp, hogy a Nagy-Kágyán fekvő központi irodából megvan a kapcsolat az oltványtelep irodájával, illetve az intézőséggel s onnan a bihar-diószegi vasuti állomással, a honnan az oltványok vasuton való szállítása történik. Az üzleti forgalom lebonyolítását a központi iroda végzi, a hol külön osztályok vannak és pedig könyvelés, levelezés, mely utóbbi magyar, német, román és francia nyelven történik s e két osztály kiegészítő részét képezi az iktató és kiadóhivatal, s az irodák vezetését külön irodavezető végzi s így önként érthető, hogy ily személyzet, illetve felszerelés mellett minden munka kellően ellenőrizhető, keresztülvitele pedig sokkal gyorsabb s így gazdaságosabb, eredménye pedig az, hogy szőlőoltványait — a modern berendezések következtében sokkal olcsóbban állíthatja elő és árusíthatja el, mint más ilyenü telepek. Áldoz berendezéseire, de óriási lendületet és forgalmat biztosít hazánk szőlőkultúrájának. Gazdaságos munka és előrelátás mellett nagygyá tehet az ember mindent, s ezen alapelveket követve — az ermelléki első szőlőoltvány telep — oltványait a szárazság ellen biztosítandó, benzín motorok segítségével egy nagykiterjedésű tóból a vizet víztornyokba (tartályokba) emelteti s gummi csöveken szétvezetve az oltvány iskolákat szárazság esetén öntözteti. Így a munka gyors s az oltványok fejlődése minden körülmények között biztosítva van. De ily nagy kiterjedésű telepen végzendő rengeteg sok és sokféle munkák csakis szakszerű elvégzése — az üzleti forgalomnak pedig gyors lebonyolítása tette lehetővé az ermelléki első szőlőoltvány telep ily nagy arányú fejlődését. Francia módszer szerint évente 1½—3 millió szőlőoltványt készített, s ugyananyival vadalanyt termel anyatelepein, mely oltványok minden területben kifogástalanoknak bizonyultak 13 év lefolyása alatt, oly annyira, hogy ma már a külföldre is tömegesen szállít. Az ültetés beálltával nem mulasztjuk el, hogy ez iránt érdeklődő olvasó közönségünk figyelmét e nagy hírű telepre fel ne hívjuk.

Czime: Érmelléki első szőlőoltvány telep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Diszes fénynyomatu képes árjegyzeket a telep ingyen és bérmentve küld.

CSARNOK.

Karácsony éjjele.

Kis szobámban ülök s nem látom, hogy már késő este van. Leszállt az éj. Beborította sötét fátyolával az egész mindenséget. Megszűnt a mindennapi élet zaja, csendes minden... S én meg ébren álmodom... Kívül havazik, nagy, erős pelyhekben hull alá a hó. Tél van. Szeretem a telet, szeretem virágait: a leszálló fehér pelyheket. Jó társaim, beszélgetek velük, kérdeznék és én felelek, vagy azok mesélnek s én hallgatom. Az idő eljárt, éjjel van, szent karácsony éje. Még mindig nem alszom, a hópelyhek folyton szállingóznak s véletlenül egy hópehely szállott ablakomra, a mely nemsokára oda is fagyott. Történetesen az ablakhoz mentem s egy új mesét hallottam, ez a késői vendég meséli; szép, de oly szomorú... Hallgassátok!

* * *

Jó szomszédoméknak, — Székelyeknek egy kedves, picziny leánykájuk volt, kit Mariskának hívtak. Atyját, mint jó ügyvédet mindenki szerette. Ezen szülőknek pedig az a kedves, aranyos leány szemük fénye s mindenük volt, s ezért a lehető legjobb nevelést törekedtek neki adni.

Az anya vallásosan neveli kis leánykáját, mert jól tudta, — mit sajnos nem minden szülő tud, hogy a vallás igazi nemessé teszi az emberi keblet és hogy később ez az, a mi az élet rögös utain vigasztalást, megnyugvást és enyhülést ad a küzdésben lankadó és csüggedő léleknek. És valóban a jó nevelés gyümölcsei már korán mutatkoznak. A piczi Mariska példás magaviseletű, vallásos és szüleit szerető leánykává lett. Midőn pedig a kedves apácák iskolájába adták, csakhamar kitűnt társnői közül.

A vallásos nevelés bizonyos komolyságot kölcsönözött a szende gyermek babaarcának. A szülők pedig örömmel tapasztalták gyermekök szívének fejlődését, nemeseését...

Szomszédomban egy igazán boldog család lakott. Ha az apa hivatalos gondjaitól megszabadulva szeretett családjá körébe térhetett, ott a gyengéden szerető nő és a kedves, szelid gyermek iparkodtak arcáról a gondokozta felhőket szétoszlatni. Ekkor érezte a férj és feleség, hogy a szeretet, melyet a vallás szentelt meg, képes csak boldogítani a szívet e siralom völgyében.

A Karácsony közeledtével a piczi Mariska így szólította meg kedves anyját:

— Anyuskám! — a tisztelendő ur azt mondta, hogy az idén én is részt vehetek a karácsonyi pásztorjátékban. S igazán mily jó is lesz! Hisz őt fogom dicsérni; Őt, kit oly nagyon szeretek, s a ki vélem már eddig is sok, de nagyon sok jót tett!

Jó lesz, aranyom! Csak szeresd a kis Jézuskát, imádkozzál hozzá s meglásd az megvédelmez bajaidban.

Mindössze még csak két hónap választotta el a piczi Mariskát a nagy naptól. Ekkor azonban egy közbejött szerencsétlenség mindent meghiusított. Október utolsó hetének egyik szeles éjjelén a vészharang kongása riasztotta fel a város lakóit álmaikból. Abban a házban, hol Székelyék laktak, tűz ütött ki. Mikor a kis Mariska édes anyja a zajra kinézett, rémülten látta a bevilági-

tott utcát. De még nagyobb lett az ijedsége, mikor megtudta, hogy a háznak tetőzete, melyben ő is lakott, feje felett ég. Kétségbeesetten rohant a szobába s karjára véve drága gyermekét, rohant a lépcsőn lefelé; neje követé őt az összekapkodott ruhadarabokkal együtt. Szeles idő volt s így a picziny Mariska a hiányos ruházatban meghűlt.

E hűlés következtében nagy beteg lett. Szülei aggódo arczezal állottak ágya mellett. Elképzelhető az a nagy fájdalom, midőn a szülő gyermekét, egyetlen kincsét, minden reménységét a sir szélén látja... Erős láz fogta el a beteget. Nyugtalanul hánykolódott ágyacsájában s ajkait rángatta.

Karácsony, oh be jó lesz akkor, — rebesgette akadozottan s mindannyiszor mosoly vonult végig angyali vonásain.

— Orvos bácsi, engedjen a próbára menni, — szakítá meg ismét a csendet s imára kulesolá kezecskéit.

Vége szüleinek gondos ápolása és imája folytán jobban lett. De csak azért, hogy hő vágya beteljesedjék, hogy láthassa a kis Jézuskát. Jobban lett, de a betegség megtörte egészen, nem volt már az a vidám, pajzán kis leány, mint azelőtt. Elvesztette arcának rózsáit s a kis babaarc egészen sápadt lett.

Betegsége alatt a tisztelendő ur is meglátogatta. A picziny Mariska pedig ilyenkor a pásztorjáték után kérdezősködött. A lelkész pedig szívesen beszélt erről. Ezek az órák voltak ezután az aranyos gyermeknek legboldogabb pillanatai.

Mariska azonban érezte, hogy nem fog soká élni s hogy a mindinkább közelgő Karácsony sem hoz neki már örömet. Gyöngé, de nagyon gyöngé volt, de azért mégis erősen bizott, hogy ő is jelen lesz a karácsonyi pásztorjátékon fehér gyertyát tartva kezében a kis Jézuska jászolánál.

Bizodalomban nem csalatkozott. Minél jobban közeledett a Karácsony, annál erősebb és erősebb lett. Szülei, bár kissé gyenge volt, mégis megengedték, hogy részt vegyen a pásztorjátékon.

S igazán mily fenséges látvány volt a kis beteg gyermek az előadáson. Angyalka volt... Minden szem csak őt nézte... Minden ajk csak a kis betegnek szereplését dicsérte. S csakugyan lehetetlen leírni azt az áhitatot, lelkességet, örömet és édes boldogságot, mely e kedves gyermek arcáról lesugárzott. Lehetséges volt látni anélkül, hogy a szem könybe ne lábadt volna...

A piczi Mariska nagyon boldog volt... Elérte, a miért imádkozott... Ő is részt vehetett a pásztorjátékon, dicsérhette a földre szállt Jézuskát.

Előadás után vidáman lépegetett anyja oldalán hazafelé. A kis beteges ajka ismét beszédesebb lett; csak hogy sajnós utóljára. Odahaza még beszélgettek egy ideig a szülők a szépen sikerült előadásról s áldják Istent jószágért. A picziny, aranyfürtű, hollószemű s bájos Mariska pedig anyuskájának ölébe hajtá fejét s boldog álmódozásba merült. Szülei ezt látván, ágyba fektették, hogy kipihenje magát. Lefeküdt, hogy sohatöbbé föl ne keljen.

A betegség teljes mérvben kiűtött s gyorsan emészté a drága életet... De ő most már teljesen boldog volt. Elérte vágyának netovábbját s egyre azt mondta, hogy nyugodtan hal meg. Sőt mi több, szomorkodó szüleit is egyre vigasztalta, hogy ne sirjanak, hanem örüljenek, mert színről színre fogja látni azt, kit oly nagyon sze-

ret. Szavai beteljesedtek. Mire fölvirradt szent Karácsony napja, ő már akkor a más világon örvendezett . . . , meghalt.

* * *

Az öreg harang tompa, mely kongása ver föl ábrándozásomból. Föltekintek. Magam vagyok, vendégem rég eltávozott; újra magam maradtam. Kívül pedig havazik erős, nagy pelyhekben hull alá a hó. Tel van. Kong . . . bong . . . kong . . . A nagy harang méla zenéje éjféle misére hívja az embereket. Szent Karácsony éje van. Menjünk a kis Jézuskához, menjünk jászolóhoz imádni őt.

Menjünk mi is, imádjuk.

„Glória in excelsis Deó!”

Szerkesztői üzenetek.

Jön a hadnagy ügyesen megírt tárcacikk, de itt is késedelmes, mert már többen becsengettek előtte. Azonban menthetetlenül jönni fog. Régebbi keletű lapok már nincsenek rendelkezésünkre, az újabbak elküldése iránt a kiadóhivatalban intézkedtünk.

Mikor még az enyém voltál kezdetű dalokban van poesis. Rythmusai is kellemes csengésűek, csak a jövőben arra is tessék figyelmet fordítani, hogy egyenrangú szók, pl. ige igével, főnév főnévvel csak a legtrikább esetben képezhet rimot. Mihelyt sor kerül rá, közre fogjuk adni.

Kaszonyi. Régebbi közleményét, melyről említést tesz, nem kaptuk meg, az újabbat lényeges átdolgozásnak kellene alávetni, hogy közölhető legyen.

A karácsonyest című költemény igen sok érzéssel és méltóbb jóakarattal készült, csak az a kár, hogy nem illik be olyan lap keretébe, melynek politika van a homlokára írva. Naptárban vagy az ifjúságnak szánt olvasmányok között igen alkalmas helyre fog találni. Gratulálunk a dicséretes költői fellobbanáshoz.

Egyesüljünk. Népnek szánt olvasmányok közt kissé átalakítva közölhető lesz.

K I A D Ó K

1901. január 1.-től

a Káptalan Deák-téri házában azon helyiségek, melyeket jelenleg a „Pázmány-sajtó” használ.

Értekezhetni az alapítványi pénztárnál.

Szőlőoltványok

szokvány minőségben és európai nemes gyökeres és sima vesszők mélyen leszállított árákon. Oltványok ezre 90-100 frt. Mindenik a legkiválóbb bor- és csemegefajtákból, fajtisztán teljes jótállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felel, úgy az oda- és visszaszállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebből szükségletét az en költségemen házához szállítva tekintheti meg.

É l ő k e r i t é s .

Gleditschia osemetek és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sörényű növény. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül esakély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen kulcsalzártak. Minden rendelkezéshez rajzokkal ellátott útítelési és kezelési utasítás mellékeltek. Bővebb tájékozás végett szíves igényemre díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki ezimét egy levelezőlapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanák, városban, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekesben áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócsemeték Kétféles, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyészése majd minden gazdagságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Cím: „Ermelléki Első Szőlőoltvány-telep” Nagy Kágya, u. p. Székelyhíd.

Alapított 1890. évben. Telefon, interurbán 65. sz.

Karácsonyfára remek disztárgyak és Czukorkák.

Friss csemege szálló kilója 44. * Törmelék Chocolate kilója frt 1.20.

Az általános rossz viszonyok folytán, készséggel felajánlom, a legmegbízhatóbb forrásokból beszerzett árut **pontos és lelkiismeretes kiszolgálás** mellett, oly **olcsó** árakban, hogy a fővárosi czegekénél is **jóval olcsóbbak**; különösen: **Londonból** importált **Rum, Orosz és Chinai tea.** Angol és magyar **tea sütemény.** Valódi **hollandi Hering,** legjobb Comachi **Angolna** és mindenféle páczolt, füstölt és conservált **hal különlegességek.** **Libamáj pástétom, Marhagulyás, Szarvas, Őz és Fácán** hus Conservek. Legjobb bozeni Conservált **zöld borsó.** Champion **Gomba** francia. **Gergins (angol uborka), Boreczet** francia. **Mustár,** francia. **Diaphane** és **Tivoli** üvegesékek és mérv. **Mártás,** Worcester Angol. Boszniai **aszalt szilva** különlegesség. Leghíresebb bozeni **befőtt** és Conservált **gyümölcs,** barack **íz** és **birsalma sajt.** **Maggi** kitűnő **leves izelő.** Szt. Anna (maláta **Cacas táp sütemény**). Nestle (gyermek táp liszt.) Glasner féle **Piskóta** (gyengélkedő gyermekeknek és vérszegényeknek.) Kalsbadi **Kenyér** és **Ostyák.** **Sago kása** és **Tapioca** francia. **Zab Cacao** (gyengélkedő gyermekeknek.) Valódi Ementhal, **Trappista, Rognfort, Pármái, Romadour** és **Kincsem, Sajt,** Legjobb Orosz **Caviár.** Valódi **Görög, Spanyol, Rajnai** és **Bordeauxi bor.** **Palugyay J. és fiai Jalics A. Ferencz és társai** és az **Erdélyi pincze egyet magyar borai** lerakata. Erven **Lucas Bols** hollandi, **Kenyeres K.** brassói, **Girolamo Luxardo** zarái, **J. A Baczewsky** lembergi és legjobb **hazai gyártmányú likőr különlegességek.** G. H. Mumm & Co., **Duminy & Co** francia, **Törley József** és trsai, **Belatini Braun A. és Hubert J. E. magyar pezsgő bor.** **J. & F. Martell, Jules Robin & Co, francia,** Magyar francia **Világosi, Gróf Keglevich István magyar Cognac.** G. és W. Heller, Veit Fürh és fia, **Stollwerk** Testvérek, **magyar gyártmányú Czukorka** és **Chocolate** bonbonok.

Vidéki megrendeléseket már 5 kgr. súlyig **bérmentve, ingyen csomagolással** szállítok.

Szíves pártfogásukat kéri,

alázatos szolgálattal

LÖVINGER JÓZSEF

fűszer és csemege-kereskedő

Deákter 17. sz. Lengyel Endre ur házában.

K. & C. Popoff Testvérek valódi orosz tea főraktára.

Végtelenül jutányos ár!

Szülők figyelmébe!

A közeledő **karácsony** örömet hoz a jó gyermeknek, a szerető szülők ajándékokat vesznek nekik s

karácsonyfát állítanak.

Legjobb honi és elsőrendű gyárak bevásárlási forrása erre nézve a **Kazinczy-utca 10. sz.** alatt (kath. főgym. szomszédságában) lévő

BLATNICZKY ISTVÁN

dúsan felszerelt

SZATMÁRI BAZÁRJA.

Itt nagy választékban kaphatók: **gyermekjátékok, babák, csecsebecsék, karácsonyfadíszítmények, gyermek-kardok, puskák, dobok, leánykáknak is konyhafel-szerelések, játékok stb.** minden igényt kielégítő minőségben és **jutányos árban.**

Ugyancsak üzlethelyiségemben kaphatók: mindenféle kivitelű nagy-ságu és **CSERÉPKÁLYHÁK, takaréktűzhelyek, kandallók, egyéb porcellán-, cserép-, üveg-tárgyak és ékítmények** s számtalan itt fel nem sorolható disztárgyak nagy választékban. Cserépkályhák átalakítását és javítását elfogadom, s arra törekszem, hogy t. vevőimet a már ismert jutányos és pontos kiszolgálással minden tekintetben kielégítem.

Az áru beszerzésénél a főslyt mindig arra helyeztem, hogy az lehetőleg **magyar gyártmány legyen.**

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve

tisztelettel:

BLATNICZKY ISTVÁN.

Végtelenül jutányos ár.

Szép kivitelű s mindenemű teljesen felöltözött babák óriási raktára.

Mindeféle csinos ajándék tárgyak.

Birtok parcellázás!

Tulajdonos **Debreczeni Első Takarékpénztár** megbízása folytán rendkívüli kedvező fizetési feltételek mellett **f. évi használatra bérbeadjuk vagy eladjuk**

holdankinti parcellákban

Nagy-Ar községben (f. gyarmati járás) levő I. oszt. szántó és kaszálóból álló mintegy

1400 holdas nemesi birtokot,

(legmodernebb emeletes kastély, kiválóan gondozott park és gazdasági épületekkel.) -- Venni vagy bérelni szándékozók forduljanak levéleg vagy személyesen nagyari, fehérgyarmati vagy szatmári irodánkhoz.

Ezzel kapcsolatosan értesítjük a n. é. közönséget, hogy **budapesti első rangú pénztárnél 15-70 évig terjedő**

olcsó törlesztéses kölcsön

kapható 600 koronától a legmagasabb összegig, első és második helyen a legrövidebb idő alatt oly kedvezményrel is, hogy **az adós elhalálozásával tartozása is megszűnik és az örökös tehermentes birtokhoz jut.** Meglevő terhek is átváltoztathatók ezen kedvezményes kölcsönre és esetleg **nagyb-összege.**

Ügyfeleink kíváratára felvettük továbbá üzletkörünkbe az alábbi ügyletek lebonyolítását is:

- 1) Szerzünk olcsó személyi és váltóhitelt.
- 2) Olcsó kölcsönt terményáru, értékpapir, sertés és marha állományra anélkül, hogy a terményt vagy árut a tulajdonos bef. varozás és raktározás költségeivel terhelné.
- 3) Közvetítjük helybeli vagy vidéki pénzüntézetek és részvénytársaságok részvényeinek eladását és vételét.
- 4) Birtokok parcellázását, birtokok és házak eladását, vételét, bérbeadását és bérbe vételét.
- 5) Nyilvántartjuk a felsorolt kereskedelmi ügyekben a keresletet és kínálatot.

Neuschlosz Testvérek

törvényszikleg bejegyzett cég, **BANK-BIZOMÁNYOSOK.** Szatmári iroda: Arpád-utca 20. Telefon sz. 16.

Havanna rum,

mely

Adler és Gold cs. és kir. udvari szállítók által Kassán

kerül forgalomba, az elismert **legjobb és legolcsóbbtearum.** **Kapható** minden fűszer és csemege üzletben.

E rum utóbbi időben silány áruval való gyakori utánzásnak van kitéve, miért is a t. teakedvelő közönség törvényesen védett címkeire figyelmeztetik.

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybeli megrendelések hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

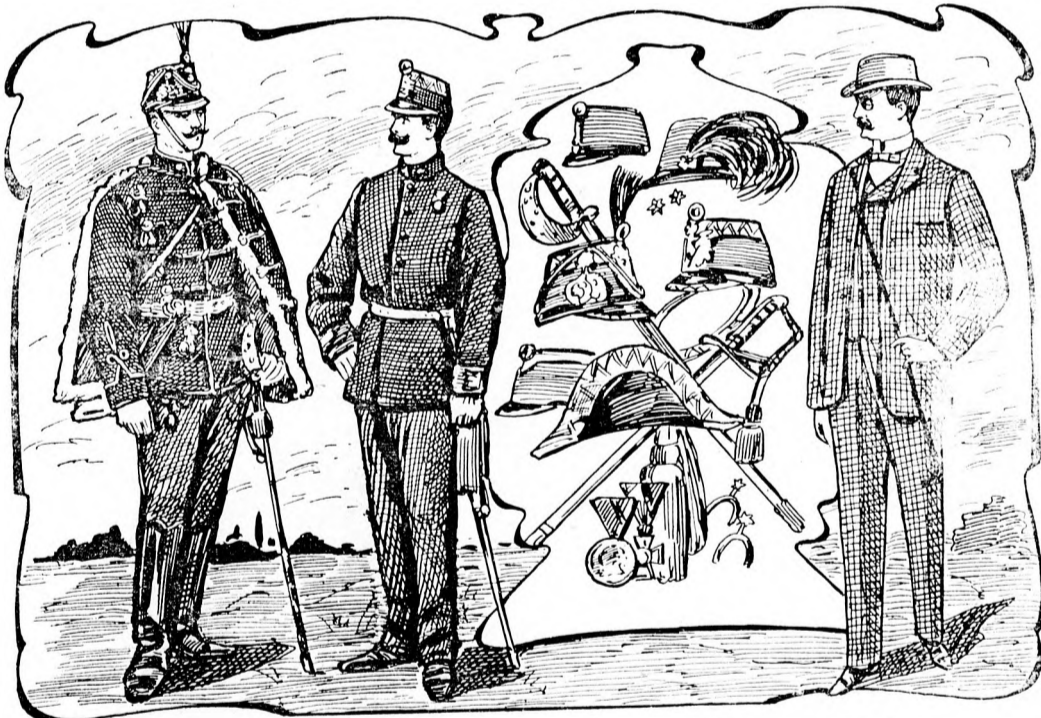
Friss husok.		Füstölt áruk.	
	frt. kr.		frt. kr.
1 ko. I. Marha hus	52	1 ko. debreczeni páros	80
" " Sertés	56	" " Lengyel kolbász	78
" " Borju	56	" " Sonka kolbász	80
" " Barány	—	" " krakói	80
" " Juh	—	" " Krinolin	80
" " Friss hájolvasztani	72	" " Parizer	80
" " " szalona	68	" " Máj sajt	80
" " " bőr nélkü	68	" " Disznófej sajt	64
" " Friss kolbász bors.	100	100 pár Virsli tormás	4
" " fok. czitr.	64	100 pár frankfurti	8
" " Friss zsir	80	100 drb. Salvaládé	4
Kolbász áruk.			
1 ko. Szalámi	180	Füstölt áruk.	
" " füst. magyar kolb.	80	1 ko. Sonka pácizt	1
		1 ko. Sonka csont nélkül	1 10
		" " " kifőve	2
		" " Császár hus bőrrel	80
		" " Karaj bőr nélkül	80
		" " Lapoczka és oldal	64
		1 ko. Pácizt nyelv	1
		1 drb. Sertés nyelv	20
		1 ko. Tepertő	60
		Szalonák.	
		100 ko. Fehér szalona	80
		1 ko. Paprikás stráf	80
		" " Kolozsvári szelet	88
		" " Füstölt szalona	88

Tisztelettel

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

INGLIK JÓZSEF

polgári, papi- és egyenruha-üzlete
Szatmáron, Deák-tér, (Városház-épület.)

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű **polgári öltönyöket, papi reverendákat;** mindennemű öltöny készítésnél a fősulyt az **elegáns szabás és finom kivitelre** fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállitmányaim valódi színe és tartósságáért.

Allandó nagy raktár honi és angol gyártmányu szövetekben. Első-rangu egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem **nagy forgalma** által áruimat **olcsóbb ár mellett** szállithatcm, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni, biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fogok szolgálni.

Maradok kiváló tisztelettel:

INGLIK JÓZSEF

szabó-mester,

PÁZMANY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA

SZATMÁR, Rákóczy u. 25.

Készít mindennemű nyomdai szakoa vágó munkákat a **legjutányosabb árak** mellett. Vidéki megrendeléseket azonnal készít s továbbit.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR. IRODAISZEREK s PAPIROK a LEGOLCSÓBB ÁRON szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a

„H E T I S Z E M L E”

politikai lap is,

melynek előfizetési ára egész évre 6 kor. Tanítók- és iparosoknak 4 kor.

Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

és szájviz.

Fogorvosi műtermemet

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készítek egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.

!!! Kivánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legújabbban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül. Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos**, orvos-fogorvos.

és szájviz.

Tüzifa-eladás.

2 éves vágásu

első rendü

hasáb bükk és gyertyán

vegyesen, köbméterje

6 korona

1 kis kocsi (10 köbméter) vételnél 57 korona 50 fillér,

1 nagy kocsi (20 köbméter) vételnél 115 korona.

házhoz szállítva.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a Szatmár-erdődi h. é. vasut üzlet-

kezelőségénél, Szatmár,

Deáktér 24 sz. (Takarék-

pénztári épület).

AZ

OLCSÓ KARÁCSONYI VÁSÁR

PÁSKUJ IMRE

HAZAI

IPARCSARNOKÁBAN

MEGKEZDŐDÖTT.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntetve :

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben Szövetek méter száma is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után olcsón szállíttatnak

○○○ Arjegyzékek és szövetminták ingyen ésbérmentv ○○○○